

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____
(підпис)

“   ”   20   р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою: «Управління публічними фінансами»
на тему: **«Податкова система України: етапи становлення та напрямки
розвитку»**

Виконавець:

Студентка 7М групи ЦЗВФН
Бурдейна Олександра Георгіївна

_____/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри фінансів
Логвіновська Світлана Іванівна

_____/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3-6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЗАЦІЯ ОСНОВ ПОБУДОВИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ	
1.1. Соціально-економічна сутність, функції та класифікація податків.....	7-22
1.2. Етапи становлення податкової системи України в історичному аспекті.....	23-50
1.3. Податкова система України та її характеристика на сучасному етапі.....	51-59
РОЗДІЛ 2. ДІЮЧА ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ ТА ЇЇ АНАЛІЗ	
2.1. Аналіз надходжень прямих податків у формуванні доходів бюджету.....	60-69
2.2. Аналіз надходжень непрямих податків у формуванні доходів бюджету.....	70-77
2.3. Сучасний стан податкової системи під впливом військових дій в Україні.....	77-86
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС	
3.1. Зарубіжний досвід побудови податкової системи.....	87-95
3.2. Особливості реформування податкової системи в умовах післявоєнної відбудови.....	95-103
ВИСНОВКИ	104-106
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	107-112

ВСТУП

Актуальність дослідження. Податок був та залишається основою фінансового підґрунтя будь-якої держави. Історичний розвиток більшості держав підкреслив важливість та необхідність правового регулювання податку через податкову систему. Вже більше тридцяти років в Україні гостро стоїть питання щодо ефективного регулювання податкової системи. Довгий час роль податків розглядалась як фіскальний інструмент наповнення бюджету. Сьогодні доцільно визначити регулюючу роль податку для створення передумов суспільного розвитку через призму економічного зростання.

У сучасний період податки, як форма взаємодії між державою та учасниками економічної діяльності та населенням, є засобом перерозподілу валового внутрішнього продукту (ВВП), а ефективне його використання та регулювання вимагає особливої уваги. Зменшення податкового внеску до ВВП обмежує можливості держави вирішувати соціальні завдання, тоді як його збільшення може стримувати економічний прогрес країни. Саме тому перед нами сьогодні стоїть питання знаходження балансу в цьому контексті. Вирішите це завдання можливо завдяки цілям та завданням державної податкової політики - яка виступає універсальним регулюючим інструментом, спроможним сприяти економічному зростанню. Податкова політика, яка реалізує всі напрямки оподаткування, є інструментом державної стратегії. Вона представляє собою ключовий фінансовий механізм мобілізації необхідних коштів для виконання функцій держави та регулювання економіки. Історія свідчить про те, що створення та впровадження ефективної податкової політики є важливим випробуванням для будь-якого уряду. Виникають конфлікти між бюджетними інтересами держави та інтересами платників податків, що є постійною реальністю.

Податкова система є неодмінною складовою людської цивілізації та суттєво впливає на всі аспекти соціально-економічного життя розвиненого суспільства. Сучасну економічно розвинену державу неможливо уявити без

науково обґрунтованої та раціонально сформованої податкової системи. Навіть у економічно розвинених країнах продовжуються пошуки оптимізації податкових систем, забезпечуючи оптимальне поєднання інтересів населення, підприємницьких суб'єктів та держави. Це підкреслює актуальність обраної теми дослідження.

У науковій літературі глибоко вивчаються аспекти податкових систем, оскільки розкривається їхнє важливе значення для розвитку сучасної ринкової економіки, яку часто регулюють за допомогою податково-бюджетних методів. Визначні вчені, такі як Слатвінська М.О., Волохова І.С., Дубовик О.Ю., Крисоватий А.І., Соколовська А.М., Василик О.Д. [1,2,3,4,5] та інші, опікувалися вивченням питань податків і податкових систем. У їх дослідженнях освітлено сутність і значення податків, а також вивчено стан та розвиток податкової системи. Їхні роботи включають аналіз еволюції податків та податкових систем, теоретичне обґрунтування перспектив розвитку оподаткування в Україні. Однак розвиток соціально-економічної системи держави, нові практичні досягнення в області податків вимагають подальших теоретичних досліджень, зокрема з урахуванням історичних подій, що стосуються будови податкової системи та її поступового вдосконалення відповідно до нових потреб держави та суспільства.

Мета магістерської роботи полягає у дослідженні теоретичних аспектів податкової системи, визначенні її етапів становлення в Україні, аналізі фіскальної ефективності основних бюджетоутворюючих податків та в обґрунтуванні практичних рекомендацій відносно проведення податкової реформи.

Для досягнення зазначеної мети були поставлені такі **завдання**:

- провести теоретичний аналіз податкової системи та механізми її реалізації на сучасному етапі;
- дослідити історію та етапи становлення податкової системи України;
- проаналізувати вплив основних прямих та непрямих податків на формування доходів;
- визначити особливості реформування податкової системи в умовах повоєнного часу та періоду відбудови держави;

- проаналізувати зарубіжний досвід податкового регулювання та обґрунтувати пропозиції щодо вдосконалення податкової системи України в сучасних умовах.

Об'єкт дослідження - податкова система України, її місце і роль в державному регулюванні економіки на сучасному етапі.

Предмет дослідження - регулюючий інструментарій податків та механізми його застосування на сучасному етапі.

У нашому дослідженні ми використали наступні **наукові методи дослідження**. Основу роботи становили фундаментальні положення сучасної економічної теорії та теорії фінансів, зокрема в частині державного регулювання економіки в умовах ринку та теорії оподаткування. У процесі виконання роботи ми застосовували загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, такі як ретроспективний аналіз для встановлення тенденцій розвитку оподаткування та наукового обґрунтування податкового регулювання; системно-функціональний - для узагальнення сучасних теоретичних концепцій державного регулювання економіки та оподаткування; аналіз і синтез - для деталізації предмета дослідження та взаємного вивчення його складових.

Метод розрахунково-аналітичний використовувався для проведення аналітичних розрахунків та оцінки впливу модернізації інструментарію податкового регулювання; метод порівняння використовувався для аналізу тенденцій розвитку податкового регулювання в різних країнах; метод екстраполяції застосовувався для обґрунтування можливостей використання зарубіжного досвіду податкового регулювання в Україні; метод графічного і табличного представлення використовувався для забезпечення розрахункової частини дослідження та візуалізації його результатів.

Інформаційною базою дослідження є Податковий кодекс України, Бюджетний кодекс України, додаткова законодавча та нормативна база з питань оподаткування в Україні, аналітичні та статистичні матеріали Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України, Державної

податкової служби України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, присвячених проблематиці дослідження податкової системи.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні та методичні положення і результати магістерської роботи відображені у публікації збірнику ФФБС.

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 112 сторінки. Робота містить 9 таблиць, 20 рисунків.

ВИСНОВКИ

Податки, які складають податкову систему, взаємодіють між собою та належно збалансовані: зменшення одних податків призводить до збільшення інших, і навпаки. Це підкреслює важливість створення науково обґрунтованої податкової системи, яка є ключовою умовою ефективного функціонування економіки і фінансів, оскільки через податки реалізується найтісніший зв'язок між державою і платниками щодо формування, розподілу та використання доходів бюджету.

В Україні була створена податкова система, яка за своєю структурою та складом подібна до систем оподаткування розвинених європейських країн. Законодавство з оподаткування розроблено з урахуванням стандартів європейського податкового законодавства, а також аспектів податкової політики ГАТТ/СОТ та інших міжнародних економічних організацій.

Але сучасна система оподаткування визначається переважно фіскальним підходом, що становить основний принцип більшості змін, вноситься до податкового законодавства. Водночас її регулююча функція не спрямована на постійний розвиток економіки. Значне оподаткування виробництва та недостатнє оподаткування використання природних ресурсів мають негативний вплив на економічний розвиток.

При реформуванні податкової системи важливо враховувати кілька ключових аспектів:

- Уникати негативних наслідків оподаткування на господарську діяльність, оскільки надмірне оподаткування може призвести до зменшення фонду коштів, які призначені для сплати податків.
- Стимулювати інвестиційну та інноваційну діяльність суб'єктів господарювання.
- Враховувати вплив податків на споживачів, оскільки збільшення податкового тягаря може призвести до скорочення споживання, зменшення

виробництва та, в кінцевому підсумку, до зменшення податкових надходжень в бюджет.

- Забезпечувати конкурентоспроможність внутрішньої продукції на ринках, як внутрішньому, так і зовнішньому.
- Визначити та підтримувати розвиток галузей економіки, які є пріоритетними для країни.
- Проводити науковий аналіз можливостей перерозподілу податків для рівномірного розподілу податкового тягаря в суспільстві.
- Забезпечувати адекватний соціальний захист і підвищення добробуту населення.

Визначені нами етапи становлення податкової системи України мають своє продовження. Багато чого ми спромоглись досягти, але нові виклики сьогодення через військові дії вимагають пошук нових кроків вирішення проблем в системі оподаткування задля стрімкого відновлення української економіки.

Ми наголошуємо на необхідності створення умов довіри бізнесу та населення через реорганізацію правоохоронних органів та судової системи (зокрема, антикорупційні установи).

Поміж відновленням інфраструктурних та виробничих можливостей (відбудовою), країні буде необхідно здійснювати значні щорічні інвестиції в капітальні активи та технології. Це необхідно не лише для підвищення рівня добробуту, а й для того, щоб наздогнати європейських сусідів ще у цьому столітті (розбудовою). Крім того, це також буде важливим для компенсації дефіциту людських ресурсів та відповідної структурної трансформації економіки (перебудовою).

Перед нами стоять численні економічні виклики, на які варто почати готуватися вже зараз. Тому ми пропонуємо наступні кроки проведення реформ, які призведуть до ділової активності бізнесу та населення, а отже і реформації податкової системи України

1. **Матеріальні активи:** Відбудова зруйнованої інфраструктури та виробничих засобів (за оцінками українського KSE Institute, прямі збитки вже значно

перевищують позначку в 100 мільярдів доларів, а загальні втрати є значно більшими).

2. **Оборонний сектор:** Потреба у значному та довготривалому фінансуванні оборонного сектору залишиться невід'ємною (розмова йде про значно більше, ніж рекомендовані 2% від ВВП в країнах НАТО).
3. **Державні витрати:** Збільшуватимуться обсяги видатків на такі категорії, як пенсійні виплати (вже зараз на одного працівника припадає утримання одного пенсіонера), реабілітація ветеранів (сотні тисяч осіб), виплата офіційного боргу (що наразі перевищує 80% ВВП і продовжує стрімко зростати).
4. **Демографічні виклики:** Помітний тривалій тенденції до зменшення та старіння населення буде доповнений новими проблемами, такими як втрати життя та здоров'я (в наш час ми маємо приблизне уявлення про ці цифри), потреби військового характеру (утримання значного професійного війська та ймовірна підготовка значного військового резерву з регулярними зборами), а також еміграція (понад 8 мільйонів людей залишили країну з 2022 року, і далеко не всі з них планують повертатися).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Трансформаційні процеси у податковій системі України: монографія І.С Волохова, І.О Луніна, М.О. Слатвінська - Одеса: Атлант ВОІ СОІУ, 2018
2. Баранова В.Г. Податкова система / В.Г. Баранова. - Одеса: ОНЕУ, 2014. - С. 348.
3. Крисоватий А. І. Сутність та концептуальні основи формування податкової політики в умовах євроінтеграційних процесів / А. І. Крисоватий, В. М. Мельник, Т. В. Кошук // Економіка України. - 2016. - № 1. - С. 35-51. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2016_1_4.
4. Соколовська А. М. Особливості податкової системи України та напрями її коригування / А. М. Соколовська // Фінанси України. - 2013. - № 9. - С. 28-44. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2013_9_4.
5. О.Д. Василик Пріоритети бюджетної політики Наукові праці НДФІ 6 (29) 2004. С. 44-45. URL: <http://npndfi.org.ua/docs/2004/06/9.pdf>
6. Ювал Ной Харарі. Людина розумна. Історія людства від минулого до майбутнього. Київ : Книжковий клуб “Клуб Сімейного Дозвілля”, 2019. 545 с.
7. Демиденко Л.М., Субботович Ю.Л. Податкова система : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 184 с.
8. Левит 27:30 <https://www.bible.com/ru/bible/400/LEV.27.30.SYNO>
9. Держава Птолемеїв. Вісник Державної податкової служби від 27 квітня 2012. № 16 (16). URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/1672>
10. Свердан, М. М. Податок на багатство: стан та тенденції застосування в країнах ОЕСР / Михайло Михайлович Свердан // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; за ред.: М. І. Зверькова (голов. ред.) та ін. (ISSN 2313-4569). – Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2015. – Вип. 3. – № 58. – С. 248–261.

11. Податковий кодекс України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
12. Мельник ВМ, Кошук ТВ Податкові реформи в умовах гострого дефіциту фіскальних ресурсів: досвід країн ЄС та українські реалії // Економіка України. 2014. № 6. С. 37-56. URL: <http://e-jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0000179734> Національна академія наук України Бібліотечний портал Національної академії наук України | ...
13. Давискіба К.В., Карпова В.В., Ревенко О.В. Податкова культура і проблеми її формування в сучасних умовах / Інфраструктура ринку: гроші, фінанси, кредит., Вип. 19., 2018. С. 457-463.
14. Іванишина О. С., Прокопенко І. А., Панура Ю. В. Удосконалення податкової системи як фактор підвищення фінансової безпеки держави. Ефективна економіка. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8775>
15. Богатирьова Є. М. Податкові реформи в Україні: етапи проведення / Є. М. Богатирьова // Науковий вісник ОНЕУ. –2013. – № 7(186). – С. 28–38.
16. Про систему оподаткування : Закон України від 25.06.1991 № 1251-XII. URL:[://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1251-12#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1251-12#Text)
17. Про податок на прибуток підприємств і організацій : Декрет Кабінету Міністрів України від 26.12.1992 № 12-92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/12-92#Text>
18. Про акцизний збір : Декрет Кабінету Міністрів України від 26.12.1992 № 18-92. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/18-92#Text>
19. Про прибутковий податок з громадян : Декрет Кабінету Міністрів України від 26.12.1992 № 13-92. URL: : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/13-92#Text>
20. Про місцеві податки і збори : Декрет Кабінету Міністрів України від 20.05.1993 № 56-93. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56-93#Text>
21. Ткаченко А. В. Історія становлення та розвитку податкової системи України / А. В. Ткаченко // Вісник Бердянського університету

- менеджменту і бізнесу. - 2013. - № 2. - С. 128-133. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vbumb_2013_2_27.
22. Волощук М.Г. Податкова реформа 2015: практичний посібник / М.Г. Волощук, Я.В. Голубка, Ю.О. Кілару, М.В. Менджул. – Ужгород, 2015. – 32 с.
  23. Економічна правда: податкова реформа. Як це може бути. – 2015.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua/publications/2015/09/23/560495/>
  24. Бюджетний кодекс України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#n203>.
  25. Податкова реформа 2020: найголовніші зміни <https://www.epravda.com.ua/columns/2020/01/23/656152/>
  26. Закон України № 2118-IX від 03.03.2022 р. «Про внесення змін до ПКУ та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-20#Text>.
  27. Закон України № 2120-IX від 15.03.2022 р. «Про внесення змін до ПКУ та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>.
  28. Закон України № 2142-IX від 24.03.2022 р. «Про внесення змін до ПКУ та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text>.
  29. Закон України № 2173-IX від 01.04.2022 р. «Про внесення змін до ПКУ та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20#Text>.
  30. Закон України №2260-IX від 12.05.2022 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного

- внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2260-20#Text>.
31. Закон України №2325-IX від 21.06.2022 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо перегляду окремих пільг з оподаткування»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2325-20#Text>.
32. Наказ Міністерства фінансів України від 29.07.2022 р. №225 «Про затвердження Порядку підтвердження можливості чи неможливості виконання платником податків обов'язків, визначених у підпункті 69.1 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України, та переліків документів на підтвердження»
https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9E%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BB%D1%8E%D0%B4_%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7_225.PDF.
33. Закон України №2618-IX від 21.09.2022 р. «Про внесення змін до розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо ставок акцизного податку на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2618-20#Text>.
34. Закон України №2719-IX від 03.11.2022 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо приватизації державного і комунального майна, яке перебуває у податковій заставі, та забезпечення адміністрування погашення податкового боргу» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2618-20#Text>.
35. Закон України № 2836-IX від 13.12.2022 р. «Про внесення зміни до Податкового кодексу України щодо сприяння відновленню енергетичної інфраструктури України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2836-20#Text>.
36. Закон України № 2876-IX від 12.01.2023 р. «Про внесення змін до розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо відновлення обмеження перебування грального бізнесу на спрощеній

- системі оподаткування» <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/zakoni-ukraini/77978.html>.
37. Закон України №3219 від 28.07.2023 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3453-20>
38. Закон України №3453-IX від 09.11.2023 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3453-20#Text>
39. Воєнний стан: зміни в оподаткуванні: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2022/04/voyennyu-stand-zminy-v-opodatkuvani.html>
40. Закон України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text>
41. Міністерство фінансів України https://www.mof.gov.ua/uk/budget_2022-538
42. Open budget <https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes?view=bi>
43. Новік О.І. Тлумачення поняття «податкове навантаження» у вітчизняній та зарубіжній літературі. URL: <http://global-national.in.ua/archive/6-2015/155.pdf>
44. Мінфін. Доходи Держбюджету України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/>. (in Ukrainian).
45. Державний бюджет України 2022 року: виконання в умовах повномасштабної війни <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/derzhavnyu-byudzheth-ukrayiny-2022-roku-vykonannya-v-umovakh>
46. Тітенко З., Ворона А. АНАЛІЗ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ В СИСТЕМІ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ. Економіка та суспільство. 2021. № 33. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-58> . (in Ukrainian).

47. М. О. Трофімова Податок на доходи фізичних осіб в Україні: фіскальта соціально-регулятивна роль. Ефективна економіка № 2, 2012: URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=947>. (in Ukrainian).
48. Ференс О. Реформування податкової системи в Україні. Режим доступу: https://minjust.gov.ua/m/str_11350
49. Іванов Ю.Б. Податковий менеджмент: [Навчальний посібник] / Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, А.Я. Кізима, В.В. Карпова. – К.: Знання, 2008. – 525 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-9837.html>
50. Пovoєнне відбудовування Украхни. <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3691473-podatкова-reforma-ta-ii-hronologia.html>
https://mof.gov.ua/uk/news/key_results_of_2022_of_the_ministry_of_finance-3788
51. Третина економіки втрачена
https://lb.ua/society/2023/02/02/544560_tretina_ekonomiki_ukraini_vtrachena.html